

Społeczeństwo

**Studia, prace badawcze i dokumenty
z zakresu nauki społecznej Kościoła**

**Rok XXXIII
2023 nr 1 (161)
styczeń–marzec**

**Kwartalnik
ISSN 1426-4196**

Warszawa 2023

RADA NAUKOWA

W. Dłubacz, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II / B. Drożdż, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu / A. Dylus, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / A. Dziuba, Biskup Łowicki / S. Fel, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II / W. Kawecki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / K. Kietliński, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / J. Kupny, Arcybiskup Metropolita Wrocławski / P. Król SCJ, Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców TALENT / P. Mazurkiewicz, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / R. Nęcek, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II / W. Misztal, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II / S. Skobel, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / G. Sokołowski, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu

Lista recenzentów, procedura recenzowania artykułów naukowych oraz informacje dla autorów przygotowujących artykuły dostępne na stronie internetowej czasopisma

Redaktor naczelny: ks. prof. PWT dr hab. Bogusław Drożdż

Członkowie redakcji: ks. dr Dariusz Wojtecki, Piotr Sutowicz, Tomasz Nakielski

Sekretarz redakcji: Kamil Sulej

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Wydawca wersji włoskiej: Fundacja „Giuseppe Toniolo”, Werona, www.fondazionetoniolo.it
Wydawca wersji polskiej: Fundacja Civitas Christiana, Warszawa, www.fundacja.civitaschristiana.pl

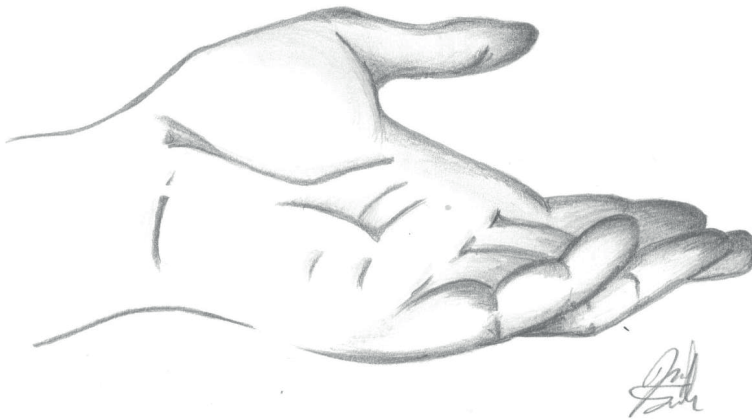
Adres redakcji: 00-519 Warszawa, ul. Wspólna 25, tel. 722 090 847
e-mail: spoleczenstwo@civitaschristiana.pl, www.spoleczenstwo.civitaschristiana.pl

Skład i redakcja techniczna: Diecezjalne Centrum Edukacyjne w Legnicy
e-mail: centrum@diecezja.legnica.pl, www.centrum.diecezja.legnica.pl

Grafiki: Justyna Szewczyk

Nakład 100 egz.
Druk: Drukarnia ESUS
ul. Południowa 54
62-064 Plewiska

Zróżnicowanie społeczne

OD REDAKCJI

Różnie można podchodzić do zróżnicowania społecznego. Myśleć naukowo i wyszukiwać w literaturze przedmiotu najlepszych definicji, następnie rozplątać się w myślach i uważać, że jak już się zróżnicowanie społeczne określiło, to tym samym zrozumiało się istotę ludzkiego społeczeństwa, które *nota bene* jest zróżnicowane. Rzeczywistość społeczna jest bardzo bogata. Oczywiście, należy ją definiować, ale może przede wszystkim należy ją umieć przyjąć, otworzyć się na nią. Najpierw trzeba dostrzec i stwierdzić: tak, to jest mój świat, mój dom, przestrzeń mojej odpowiedzialności. Akceptacja jest ważna. Od tego momentu zaczynam w niej uczestniczyć i nadaję jej swoją ludzką twarz. Jeśli nadaję społecznej rzeczywistości swoją twarz, to znaczy, że interesuje mnie przyszłość moja i społeczeństwa, moja w tym społeczeństwie i tego społeczeństwa ze mną.

2 lutego 2023 r., w największym mieście Demokratycznej Republiki Kongo, w Kinszasie, podczas spotkania na Stadionie Męczenników z młodzieżą i katechetami papież Franciszek mówił o kilku „składnikach przyszłości”, które można skomparować z palcami jednej ręki (zob. „L'Osservatore Romano” 42:2023 s. 8-12). Zdaniem papieża kciukowi, palcowi najbliższemu sercu, odpowiada *modlitwa*, która sprawia, że życie naprawdę tętni. Drugi palec, wskazujący, może symbolizować *wspólnotę*. Papież podpowiada:

Myślcie zawsze o sobie w liczbie mnogiej, a będziecie szczęśliwi, bo wspólnota jest drogą do tego, by czuć się dobrze z samym sobą, by być wiernym własnemu powołaniu (s. 9-10).

Palec środkowy z kolei, najdłuższy, zdaniem papieża przypomina o czymś szczególnie ważnym – o *uczciwości*. Uczciwość pilnuje, aby nie dać się wciągnąć w sidła korupcji.

Chrześcijanin musi być uczciwy, w przeciwnym razie sprzeniewierza się swojej tożsamości. Bez uczciwości nie jesteśmy uczniami i świadkami Jezusa, jesteśmy poganami, bałwochwalcami, którzy zamiast Boga czczą własne «ja», którzy posługują się innymi, zamiast służyć innym (s. 11).

Palcem następnym jest serdeczny, ślubny. Jego najtrudniej się podnosi, co przypomina, że

wielkie cele życiowe, przede wszystkim miłość, osiąga się przez słabości, znoje i trudności. [...]. Ale w naszych słabościach, w naszych kryzysach, co jest siłą,

która trzyma nas przy życiu? *Przebaczenie*. Bo przebaczenie oznacza umiejętność rozpoczęcia od nowa. Przebaczenie nie oznacza zapomnienia o przeszłości, ale oznacza brak zgody na to, aby się powtórzyła. Jest zmianą biegu historii. Jest podnoszeniem tych, którzy upadli. Jest pogodzeniem się z myślą, że nikt nie jest doskonały i że nie tylko ja, ale każdy ma prawo zacząć od nowa (s. 11).

I teraz palec piąty, ostatni, najmniejszy. Ten mały palec mówi o mojej małości, ale to właśnie czynienie siebie małym przyciąga Boga.

Pod tym względem kluczowe znaczenie ma *służba*. Ten, kto służy, czyni siebie małym. Wydaje się, że zniknie w ziemi, jak małe ziarno, a tymczasem przynosi owoce (s. 12).

Czy przez pojęcia, nawiązujące do palców jednej ręki, dopowiedzieliśmy coś do definicji „zróznicowania społecznego”? Może papież Franciszek podał sposób przechodzenia od teorii do praktyki społecznej, od sztywnej, formalnej definicji do dynamiki „społecznego klucza”: modlitwa, wspólnota, uczciwość, przebaczenie i służba. Jeśli to może stanowić paradygmat społecznej nauki Kościoła, to niech wybrzmia również i te papieskie słowa:

Otwórzcie dłonie, skierujcie na nie swoje oczy. Przyjaciele, Bóg złożył w waszych rękach dar życia, przyszłość społeczeństwa i tego wielkiego kraju. Bracie, siostró, czy twoje ręce wydają ci się małe i słabe, puste i niezdolne do tak wielkich zadań. Chciałbym zwrócić ci na coś uwagę: wszystkie ręce są do siebie podobne, ale nie ma dwóch takich samych. Nikt nie ma rąk takich jak twoje, dlatego jesteś wyjątkowym, niepowtarzalnym i niezrównanym skarbem. Nikt w historii nie może cię zastąpić. Zadaj sobie pytanie: do czego służą te moje ręce? Do budowania czy niszczenia, do dawania czy gromadzenia, do miłowania czy nienawidzenia? Widzisz, możesz zacisnąć dłoń i zamknąć ją, staje się pięścią; albo możesz ją otworzyć i oddać do dyspozycji Boga oraz innych ludzi. Na tym polega podstawowy wybór, istniejący od najdawniejszych czasów, od Abla, który hojnie ofiarował owoce swojej pracy, podczas gdy Kain «rzucił się na swojego brata [...] i zabił go» (Rdz 4,8) (s. 8).

W Twoje, Drogi Czytelniku, zawsze wyjątkowe i niepowtarzalne ręce oddajemy kolejny numer „Społeczeństwa”. Zatytułowaliśmy go: *Zróznicowanie społeczne*, aby nie uciekać od zainteresowań poszczególnych autorów, ale poprzez ich przyczynki dotknąć naszych umysłów, otworzyć nasze oczy i spojrzeć na nasze ręce, które z „ilości” społecznej uczynią prawdziwą, społeczną „jakość”.

Ks. Bogusław Drożdż
Redaktor naczelny

Warszawa – Legnica, 19 marca 2023 r., w uroczystość św. Józefa,
Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny.